

Posudek na rigorózní práci

Název: Komparativní studie vzdělávacích systémů Rakouska a České republiky

Autor práce: Mgr. Miroslav Císař

Instituce: Katedra pedagogiky, Filosofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Předložená práce je z oblasti srovnávací pedagogiky a zaměřuje se na srovnání školských systémů dvou zemí, či národů. Metodologicky autor zvolil přístup především horizontální synchronický, ale občas průběžně použil přístup historický. Celé srovnání umístil i do většího celku, celku evropského. Z pohledu obsahu srovnání edukační reality se soustředil především na legislativní rámec obou školských systémů.

Text je členěn do třech základních částí. V prvních dvou popisuje český a rakouský školský systém – jejich rámec legislativní, strukturu těchto školských systémů a také evropskou dimenzi těchto dvou zemí v oblasti školství. Tyto dvě kapitoly stojí vedle sebe a je na čtenáři, aby porovnával. V třetí části již srovnává tyto školské systémy podle jistých vybraných kritérií – opět od legislativního rámce, přes srovnání probíhajících diskusí v obou zemích na téma školy, až po srovnání jednotlivých stupňů školství obou zemí. Komparace je košatá, také včetně toho, jak dopadly obě země v různých mezinárodních srovnáních. I přesto, že autor srovnává velmi široce, uniklo mi, zda našel ohlasy v tisku, které reagují na výsledky či pořadí obou zemí v jednotlivých srovnáních výsledků či výkonů TIMMS apod., a hlavně komparaci těchto edukačních událostí (viz někdy až hysterické reakce v českých médiích).

Otázky k textu rigorózní práce:

- Školské systémy obou zemí jsou rázu klasického, i když jsou zde vidět po roce 1989 tendence na straně české k návratu ke klasickému systému, a v Rakousku více méně jakoby k zmírnění dopadů účinku tohoto systému. Které země ve světě mají ještě v různé podobě tento klasický školský

system? Můžete je vyjmenovat? Spojuje je něco? Možná i jistá národní či teritoriální psychologie?

- Studiemi srovnávací pedagogiky se prakticky pokoušíme pomoci situaci ve vlastní zemi. Tato studie mírně straní postoji, že právě v Rakousku se můžeme poučit. Ale srovnání se dělají rovněž proto, abychom nepřejímali nekriticky řešení v jiných zemích. Na první pohled to vypadá snadně – Rakousko a Česko, dvě sousedící země, spoustu toho máme společného, teoreticky na první pohled lze mnohé z legislativy použít. Jisté konvergentní myšlení, částečně i „evropské“, nemusí vždy v praxi fungovat. Podívejme se jenom na příklad bývalých dvou zemí Československa, kde vidíme po dvaceti letech v mnoha oblastech školství spíše tendence ke vzdalování se. Možná se mýlím, prosím o reakci.
- Z toho vyplývá můj třetí dotaz: Lze jednoduše, aniž bychom četli a toto hledali v textu, nalézt v heslech to, čím můžeme my Češi pomoci s některými edukačními jevy Rakušanům a naopak?

Poznámky:

- Práce je teoretického charakteru. To co autor uvádí na straně 11, tj. že využil metody pozorování a empiricky zkoumal, je informace zavádějící.
- V literatuře předmětu chybí některé položky, i základní literatura v oblasti srovnávací pedagogiky.

Připomínky jsou především formulovány tak, aby mohly vést k diskusi nad touto prací. Obecně lze říci, že tato rigorózní práce je na velmi solidní úrovni, a po jisté stránce i nadstandardní. Ale i tady platí, že někdy méně znamená více a v jednoduchosti je síla.

Rigorózní práci Miroslava Císaře doporučuji k obhajobě.

Doc. PhDr. Jiří Prokop, PhD.

Katedra školní a sociální pedagogiky PedF UK v Praze

V Praze 20.10.2009

